

2. TEMA 1 - SOCIAL OCH EKONOMISK HÅLLBARHET

2.1. Lokaler /kontor

Vårt förslag redovisar lokaler i samtliga byggnader i anslutning till den nya Stadsparken. Total uppgör lokalytan i förslaget till 825 kvm. Lokalerna varierar i storlek från 30 kvm till 140 kvm vilket bidrar till ett mer levande gatuliv med olika typer av verksamheter. Lokalerna är placerade kring de små torgbildningarna mellan husen samt direkt mot trottoaren och parken. Lokalerna kommer att bidra till stadslivet kring den nya Stadsparken och de är lätt tillgängliga för alla i ett nytt centralt läge av Gustavsberg.

2.2. Variation på lägenhetsfördelning

Tävlingsförslaget redovisar ett normalplan med fyrspännare som roterats mellan de två hustyperna mot Stadsparken. Samtliga lägenheter ligger i "hörnläge" vilket ger goda boendekvaliteter och maximerar utblickar och ljusinsläpp. Lägenhetsstorlekarna spänner från 2 rok på 45 kvm respektive 55 kvm till 3 rok på 73 kvm respektive 83 kvm. Översta våningsplanet är indraget mot söder och rymmer 2 lägenheter om 4 rok på 90kvm. Vidare studier av planlösningarna kommer att öppna möjligheter för fler lägenhetstyper. För etapp två av förslaget föreslår vi att en ny lägre hustypologi introduceras. I direkt anslutning till den förlängda Algatans södra sida ser vi goda möjligheter till en mer småskalig hustyp i 3-4 våningar. Med inspiration från Askrikegatan på Gärdet i Stockholm tror vi att stadsvillan kan fungera väl på denna plats. Med parkering under huset i markplan skisserar förslaget vackra 2 spännare anpassade för ett bekvämt familjeliv. Översta våningsplanet kan med fördel utformas som en "penthouselägenhet" med indragen terrass mot söder.

2.3. Möten inom kvarteret

Mellan byggnaderna, längs Stadsparkens södra kant, skapas platsbildningar i form av små torgytor med möjligheter till spontana möten, sittplatser, lek och närhet till den natur som sträcker sig ner från berget mellan husen samt med närhet till den tänkta stadsparken. Nya stråk mellan skolan och den nya stadsparken med kyrkan och Runda huset erbjuds i form av trappstigar mellan de nya byggnaderna. Gångstråket från Farstavikens skola ner mot vattnet förstärks med en tydligare och direktare dragning och entré i form av en ny trappa. Längs detta stråk gestaltas två utsiktsplatser som blir målpunkter i skogsområdet och platser att upptäcka. Även en enkelt anlagd naturlekplats finns vid detta stråket.

3. TEMA 2 - EKOLOGISK HÅLLBARHET

3.1. Miljövänlig energipolicy

Husen i Kvarnbergsterassen ska vara energieffektiva, max 55 kWh/m² köpt energi, och använda energi med minimal klimatpåverkan. Tidiga byggnadssimuleringar bidrar till en hållbar balans mellan rymd, utsikt, dagsljus, komfort och energianvändning. Värmebehovet reduceras genom utformning av huskropparnas placering, klimatskal och glaspartier. Ett effektivt ventilationssystem (FTX) säkerställer ett bra inomhusklimat och tar tillvara värme från husens frånluft. Solceller alternativt solfångare med ackumulatortankar för tappvarmvatten och värme installeras. Kvarvarande värmebehov täcks av fjärrvärme producerad i den biobränslebaserade anläggningen i Ekobacken. Vitvarorna är av lägst energiklass A och köks- och badrumsblandare är vatten- och energieffektiva. Lägenheterna utrustas med en skorstensfri kamin, eldad med förnybar bioetanol för en extra känsla av värme och trygghet. Individuell mätning görs för debitering av hushållsel och tappvarmvatten samt förbereds för individuell mätning av värme.

Gemensamma ytor och utrymmen utrustas med tids- och närvarostyrd LED belysning. Parkeringsplatser där boende parkerar laddfordon nattetid för diskreta laddenheter. Grönt elkontrakt för byggprojektets elanvändning och maskinernas användning av koldioxidneutral HVO diesel bidrar till lägsta möjliga klimatpåverkan av byggskedets energianvändning.

3.2. Dagvattenhantering

För att åstadkomma så liten påverkan som möjligt på områdets naturliga vattensystem, sparas befintlig natur runt kvarteren och i sluttningen upp mot Farstavikens skola i högsta möjligaste mån. Tillkommande dagvatten utifrån ny bebyggelse och hårdgjorda ytor kommer därmed att minimeras.

Ett antal lösningar föreslås för att hantera dagvattnet som trots sparad natur ska hanteras i kvarteren. Mellan byggnaderna tar terrasserade regnträdgårdar upp vatten från sluttningen ovanför.

De delar av taken som inte förses med solceller planteras med sedum, som hjälper till att fördröja takvattnet.

3.3. Naturvärden

I området finns flera skyddsvärda naturtyper, bland annat miljöer med grova ekar och hållmarkstallskog. För att värna om dessa miljöer och kopplingen till omgivande natur och grönsstruktur behålls naturliga och planterade gröna kilar mellan bebyggelsen, från Kvarnberget ner mot Stadsparken och Farstaviken.

Som ett led i bevarandet av denna miljö används naturen som ett tydligt grepp i gestaltningen, för att på ett pedagogiskt sätt framhålla dess värden.

Nyplantering utgörs av lokala arter, däribland ek och tall, för att bygga på de befintliga ekosystemens långa kontinuitet. Dessa arter kan fungera som värdarter för en lång rad fåglar, insekter och svampar.

För att ytterligare värna om dessa skyddsvärda arter sparas död ved och ved som avverkas i och med bebyggelse och placeras ut i omgivande natur för att där fungera som värd för olika typer av insekter. För att stärka ekosystemens samband ytterligare placeras fågel- och insektsholkar ut i lämpliga lägen.

4. TEMA 3 - GESTALTNING

4.1. Gestaltning och arkitektur

Vi har valt att kalla vårt förslag till bebyggelse längs med kvarnbergsterrassen norra sluttning för Umbra. Namnet kommer från början från det italienska ordet för skugga och vi tyckte det var passande för en norrsluttning. Ordet är också samlingsnamn för en rad bruna och gulgröna jordfärger, och i dessa har vi valt att utföra våra fasader. Ordet för också tankarna till leror och glasyrer och den keramik- och porslinstillverkning som Gustavsberg för alltid kommer att vara förknippat med.

I mötet mellan Kvarnbergets naturliga skogsvegetation och den nya stadsparken har vi placerat sju vackra, fristående byggnadsvolymer med en enhetlig front som fond för Gustavsbergs nya vardagsrum - Stadsparken. Mellan huskropparna skapas mellanrum som ibland för mer karaktären av "minitorg" och ibland utformas som en förlängning av Kvarnbergets naturliga skogsvegetation. Mellanrummen bildar kopplingar mellan Kvarnberget med skolan och Stadsparken med kyrkan och hamnen.

Bebyggelsen trappar ned mot Farstaviken i väster. Detta medger maximalt med utblickar över vattnet och kvällssol i bostäderna. Nedtrappningen bidrar också till en mer lekfull utformning av Stadsparkens fond och relaterar till Kvarnbergets naturliga sluttning mot Farstaviken. Valda byggnadstyper relaterar också i skala till det runda huset, kyrkan och befintliga byggnader längs Algatan. Från Farstaviken sett är Gustavsbergs siluett inte nämnvärt förändrad. Kyrkan spelar fortfarande huvudrollen i den gröna dalgången mellan Kvarnberget och bebyggelsen längs den nya Stadsparkens norrsida.

Mot Stadsparken har vi valt att ge byggnaderna strikta fasader utan balkonger. Fönstren är medvetet helt regelbundet placerade och kopplar till runda husets strikt repetitiva fönstersättning. Byggnaderna är en studie av balansen mellan enhetlighet och variation. Samtliga byggnader i fonden av stadsparken föreslås utföras med fasader av glaserade keramiska plattor i umbra toner. Fönstren ges en nätt omfattning/smygskiva av sten eller keramiska skivor i en ljusare färgton. Fönster, glaspartier och entrépartier utföres av metall i mörka färgtoner. Räckten utföres som mattsvarta

smidesräcken. Takytor utföres med sedum, detta är särskilt viktigt på lägre byggnadskroppar där taket kan ses uppifrån. Samtliga byggnader får en omsorgsfull detaljering.

Etapp två innebär en förlängning av Algatan till Farstavikens skola samt bebyggelse längs gatans södra sida. Här föreslår vi en stadsvillettologi i 3 - 4 våningar med parkering och entréer på markplan. Med denna typologi kan värdefulla träd sparas mellan husen och den relativt begränsade exploateringen gör att viktiga naturvärden kan bevaras. Fasaderna på dessa stadsvillor utföres av glaserade keramiska plattor i umbra toner.

En subtil, men intressant, brytning uppstår på så sätt mellan de högre husen i glaserad keramik och de lägre husen i oglaserad keramik i skogsbacken.

Entréerna i bebyggelsen längs Stadsparken utformas som indragna entréer med väggar och tak (och eventuellt golv) med mönster ur Stig Lindbergs formvärld. Stig Lindberg var konstnärlig ledare vid Gustavsbergs Porslinsfabrik från 1949 till 1957 samt 1971 till 1980. Han har mer än kanske någon annan formgivare satt Gustavsberg på kartan och givit ett grafiskt ansikte till det svenska folkhemmet. Vi tycker entréer är viktiga och vill därför, i den nya bebyggelsen, knyta an till Gustavsbergs stolta historia och hedra Stig Lindberg genom expressivt gestaltade entrérum i hans anda. För de mer exklusiva entréerna i stadsvillorna längs med Algatan föreslår vi entrérum med inspiration från Stig Lindbergs lärare Wilhelm Kåge som var konstnärlig ledare på Gustavsbergs Porslinsfabrik från 1917 till 1949.

Den nya bebyggelsen längs med Kvarnbergsterrassens norra sluttning kommer att bilda fond till den nya Stadsparken. Parkrummet och den nya bebyggelsen är en unik chans för Gustavsbergs kommun att öka centrumområdets attraktionskraft som de senaste åren upplevt hård konkurrens från Mölnvik och Värmdö Marknad. Gustavsbergs centrum kan med detta projekt bli mer urbant och hamnområdet kan kopplas till befintlig centrumanläggning med busstationen samt Kvarnbergsterrassen. Vi vill med detta förslag till bebyggelse visa att kvalitativt bostadsbyggande, med hög verkshöjd, kan göra Gustavsberg mer urbant och stärka kommuncentrumets attraktionskraft. Projektet kan, rätt hanterat, bli ett nytt stadsrum och ge ringar på vattnet långt bortom Farstaviken.

Landskap

Gestaltningen av marken runt den nya bebyggelsen på Kvarnbergsterrassen bygger vidare på det omgivande naturlandskapet. De små torgytorna mellan byggnadskropparna utformas växlande med inspiration från ekbackarna med ekar, höga gräsplanteringar och ängsblommor, och respektive från tallheden med tallar och hedväxter som ljung och lingonris. Det ger de olika torgytorna egna särpräglade karaktärer som för in känslan av naturen i det tydligt urbant präglade rummet.

Som markmaterial på torgytorna föreslås natursten som går ut över gångbanan och annonserar platsen.

Kopplingen mellan nya stadsparken och skogsområdet samt skolan förstärks med nya stråk som placeras med så litet ingrepp som möjligt i naturmarken. Skogen görs med detta tillägg även mer tillgänglig för lek och rekreation. Där stråken leder upp mot skolan mellan husen föreslås nya säkra övergångar över Bagarvägen till nya stadsparken.

I skogsområdet längst väster ut gestaltas två utsiktsplatser som skapar visuella kopplingar mot viktiga landmärken i Gustavsberg som Porslins kvarteren och Farstaviken. Även en enkel naturlekplats anläggs i terrängen med naturmaterial och pedagogisk lek.

4.2. Volym och funktion

Balansen i exploatering och fördelning av BTA mellan etapp I och 2 har vi för avsikt att studera vidare i ett eventuellt detaljplaneskede.

Parkering löses genom ett långt smalt garage som smygs in i bergets nedre kant. Garaget rymmer ca 85 bilplatser och är anslutet till bostäderna via trapphus och hissar. Integrerat i garaget finns det befintliga bergrummets entré och pumpstationen. Denna parkeringsprincip tillåter, med enkla medel, att garaget förlängs eller förkortas när det exakta talet parkeringsplatser fastställts och lägenhetsfördelning har lösts.

På baksidan av våningsplanet ovan garaget finns ytor för teknik och lägenhetsförråd. Utrymmet mellan lokalerna och garaget används till cykelförvaring, barnvagns- och rullstolsförråd samt ev. soprum.

Bostadshusen är i huvudsak fyrsjäpanare, där samtliga lägenheter vetter mot minst två väderstreck. Alla lägenheter har tillgång till balkong eller uteplats och den indragna takvåningen medger att de översta lägenheterna kan ha generösa terrasser mot söder:

Ett relativt litet fotavtryck och många hushörn ger stor flexibilitet i planlösningarna vilken kommer att studeras vidare för att möjliggöra fler lägenhetstyper.